

هه‌رام بوونی کوشتن وسزاکه‌ی

[کوردی - کوردی - kurdish]

سه‌ریاز هه‌مید که‌رکوک‌ی

پنداچونه‌وه‌ی: پشتیوان سابیر عه‌زیز

2011 - 1432

IslamHouse.com

﴿ تحريم القتل وعقوبته ﴾

« باللغة الكردية »

سرباز حميد كركوكي

مراجعة: بشتيوان صابر عزيز

2011 - 1432

IslamHouse.com

حەرام بوونی کوشتن و سزاكەى

ئاینى پیرۆزى ئىسلام ئاینى ژيان و ئاشتیە، وه کوشتنى مروّف به ناهەق له تاوانه گەوره‌كانه كه له پاش شیرك كردن دیت.

خوای گەوره ده‌فەرمویت: {وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيَّهِ سُلْطٰنًا فَلَا يَسْرِفُ فِي الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ مَنصُورًا} الإسراء: ۳۳.

واته: وه كه‌سێك مه‌كوژن كه خوا كوشتنى ئەوى حەرام كرده‌وه مه‌گەر به (هۆبه‌كى) راست و ڕه‌وا جا هەر كه‌سێك به‌ناهەق و سته‌م لى كراوى كوژرا ئەوه ده‌سه‌لاتمان داوه به‌ خواه‌نه‌كه‌ى (به‌سه‌ر بكوژه‌كه‌دا) جا با خواه‌نه‌كه‌ى زیاده‌رۆپى نه‌كات له تۆله‌ سه‌ندندا چونكه به‌راستى ئەو (خواه‌نه) یارمه‌تى دراوه.

وه ئاینى پیرۆزى ئىسلام هه‌ولى داوه ژيانى مروّف پارێزیت، وه تۆله‌ى توندى دانه‌وه بو ئه‌و كه‌سه‌ى كه‌وه

خونى مروّف حلال ورهوا دهکات به ناهق، خواى گهوره
 دهفهرمويت: { وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَعَصَبَ اللَّهِ
 عَلَيْهِ وَلَعْنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا } النساء: ۹۳.

واته: وه هر كه سيك ئيمانداريك به دهس نه نقهس بكوريت
 نه وه تولهى نهو كه سه دوزه خه به هه ميشه يى تيايدا نه بيت
 و خوا خه شمى ليگرتوووه و نه فرينى لى كردوووه و سزايه كى
 گهوره ي بو ئاماده كردوووه.

وه پيغه مبهري خوا (صلى الله عليه وسلم) دهفهرمويت:
 ((إِنَّ الزَّمَانَ قَدِ اسْتَدَارَ كَهَيْئَتِهِ يَوْمَ خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ
 وَالْأَرْضَ، السَّنَةُ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حَرَمٌ، ثَلَاثَةٌ
 مُتَوَالِيَاتٌ: ذُو الْقَعْدَةِ، وَذُو الْحِجَّةِ، وَالْمُحَرَّمُ، وَرَجَبٌ، شَهْرٌ مُضَرَّ
 الَّذِي بَيْنَ جُمَادَى وَشَعْبَانَ). ثُمَّ قَالَ: (أَيُّ شَهْرٍ هَذَا). قُلْنَا:
 اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: فَسَكَتَ حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهُ سَيَسْمِيهِ يَغْيِرُ
 اسْمِهِ، قَالَ: (أَلَيْسَ ذَا الْحِجَّةِ). قُلْنَا: بَلَى، قَالَ: (فَأَيُّ بَلَدٍ
 هَذَا). قُلْنَا: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: فَسَكَتَ حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهُ
 سَيَسْمِيهِ يَغْيِرُ اسْمِهِ، قَالَ: (أَلَيْسَ الْبَلَدَةَ). قُلْنَا: بَلَى، قَالَ:
 (فَأَيُّ يَوْمٍ هَذَا). قُلْنَا: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: فَسَكَتَ حَتَّى
 ظَنَنَّا أَنَّهُ سَيَسْمِيهِ يَغْيِرُ اسْمِهِ، قَالَ: (أَلَيْسَ يَوْمَ النَّحْرِ). قُلْنَا:
 بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: (فَإِنَّ دِمَاءَكُمْ وَأَمْوَالَكُمْ - قَالَ مُحَمَّدٌ:
 وَأَحْسِبُهُ قَالَ - وَأَعْرَاضَكُمْ، حَرَامٌ عَلَيْكُمْ كَحُرْمَةِ يَوْمِكُمْ هَذَا،
 فِي بَلَدِكُمْ هَذَا، فِي شَهْرِكُمْ هَذَا، وَسَتَلْقَوْنَ رَبَّكُمْ فَيَسْأَلُكُمْ
 عَنْ أَعْمَالِكُمْ، فَلَا تَرْجِعَنَّ بَعْدِي كُفَّارًا - أَوْ: ضَلَالًا - يَضْرِبُ بَعْضُكُمْ
 رِقَابَ بَعْضٍ، أَلَا لِيُبَلِّغَ الشَّاهِدُ الْغَائِبَ، فَلَعَلَّ بَعْضَ مَنْ يَبْلُغُهُ

يَكُونُ أَوْعَىٰ لَهُ مِنْ بَعْضِ مَنْ سَمِعَهُ) ثُمَّ قَالَ: (أَلَا هَلْ بَلَغْتُ))
متفق عليه.

واته: (رؤژگار سوراوه و گهراوه تهوه دوخی نهو رۆژهی که خوا ئاسمانهکان و زهوی تیدا دروست کردووه، سال دوانزه مانگه، چواریان حهرام کراون [واته: جهنگیان تیدا حهرامه] سیانیان به شوپن یه کدا دین: (ذو القعدة) و(ذو الحجة) و (محرم) و (رجب) یش مانگی (مضر) که له نیوان ههردوو جومادا و شهعبان دایه)، پاشان فهرمووی: (ئه م مانگه چ مانگیکه). وتمان: خوا و پیغه مبه ره که ی زانترن، ئینجا بیده نگ بوو تاوه کو وا گومانمان برد به ناویکی تر ناوی ده نیئ، فهرمووی: (ئایا (ذو الحجة) نییه) وتمان: به لئی، فهرمووی: (ئه ی ئه مه چ ولأیتیکه؟) وتمان: خوا و پیغه مبه ره که ی زانترن، ده لئی: بیده نگ بوو، تاوه کو وا گومانمان برد به ناویکی تر ناوی ده نیئ، فهرمووی: (ئه ی ئه مه شاری مه ککه نیه؟) وتمان: به لئی، فهرمووی: (ئه ی ئه مه چ رۆژیکه) وتمان: خوا و پیغه مبه ره که ی زانترن. له میش بیده نگ بوو تاوه کو وا گومانمان برد به ناویکی تر ناوی ده نیئ، فهرمووی: (ئایا رۆژی قوریانی نییه؟). وتمان: به لئی ئه ی پیغه مبه ری خوا فهرمووی: (ده چاک بزنان که خوینتان و مالتان -راوی ده لئی: وا بزائم فهرموویشی- نامووسیشتان حهرامه له سه رتان وهک حهرامی ئه م رۆژه تان، له م شاره تاندا و له م مانگه تاندا، له مه وودوا ده گه نه وه به په ره ردگارتان پرسیری کرده وه کانتان لیده کات، دوا ی من کافر نه بنه وه -یان گومرانه بنه وه- له ناو خۆتاندا هه ندیکتان بدات له گه ردنی هه ندیکتان، ئاگادارین با نه و که سه ی ئاگاداره و ناماده یه

بیگه یه نیت به و که سه ی ناماده نییه، کی ده لئی ره ننگه هه ندیک له و که سانه ی ئه م راسپاردانه یان پیده گاته وه باشتر لئی حالی ببن له هه ندیک له و که سانه ی که گو بیان لئی هه تی) پاشان فهرمووی: (ناگاداربن ئه وای پیم راکه یاندن).

وه کوشتنی به ناهه ق ده بیته مایه ی بلا و بوونه وه ی فساد و خراپه کاری له ولاتدا، خوی گه و ره ده فهرمو بیت: {وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا} الأعراف آیه ۵۶.

واته: خراپه کاری مه که ن له زه ویدا پاش ئه وه ی که خوا چاکی کردووه.

هه روه ها ئه گه ر کوشتنی به ناهه ق ره وای بکریت، ئه وه مروقی خاوه ن هیز مروقی بی هیز له ناو ده بات و زیان ته نها بو خاوه ن هیز ده مینیتته وه.

وه هه رکه سیکیش به ناهه ق و سته م لئی کراوی کوژرا ئه وه خوی گه و ره ده سه لاتی داوه به خاوه نه که ی (به سه ر بکوژه که دا)، ئه گه ر و بستی ئه وه ته سلیمی دادگای ده کات بو ئه وه ی بکوژه که بکوژریت به هو ی ئه و کرده وه ی که ئه نجامی داوه.، یان بو ی هه یه له بکوژه که خویش بیت به رامبه ر به پاره (دیة) یان به بی به رامبه ر، له گه ل ئه وه شدا خاوه ن کوژراوه که بو ی نیه زیاده رو بی بکات له تو له سه ندندا.

ههروهها مروؤف بوؤى نيه خوؤى بكوؤيٽ، خواى گهوره دهفهرموؤٽ {وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا} النساء: ٢٩.

واته: خوؤان مهكوؤن(يان خوؤان مهفهوتينن به تاوان) بهراستى خوا ههميشه بهبهزهپى به پٽان.

ئهبو هورهيره خواى گهوره لئى رازى بٽ دهيگيرٽهوه كه پيغهمبهرى خوا (صلى الله عليه وسلم) فهرمويهتى: ((مَنْ قَتَلَ نَفْسَهُ بِحَدِيدَةٍ فَحَدِيدَتُهُ فِي يَدِهِ، يَتَوَجَّأُ بِهَا فِي بَطْنِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ، خَالِدًا مُخَلَّدًا فِيهَا أَبَدًا. وَمَنْ شَرِبَ سَمًّا فَقَتَلَ نَفْسَهُ فَهُوَ يَتَحَسَّاهُ فِي نَارِ جَهَنَّمَ، خَالِدًا مُخَلَّدًا فِيهَا أَبَدًا، وَمَنْ تَرَدَّى مِنْ جَبَلٍ فَقَتَلَ نَفْسَهُ فَهُوَ يتردَّى فِي نَارِ جَهَنَّمَ، خَالِدًا مُخَلَّدًا فِيهَا أَبَدًا)) متفق عليه.

واته: (ههر كهس خوؤى بهپارچه ئاسنيك بكوؤيٽ. ئهوا پارچه ئاسنهكه لهدهستيا دهبيٽ ورگى خوؤپى پئى رادهدات لهناو ئاگرى دؤزهخدا دهمينٽهوه به ههتا ههتايى و، ههر كهس ژههراو بخواتهوه و خوؤى پيٽكوؤيٽ ئهوه لهناو ئاگرى دؤزهخدا قوم له دواى قوم دهبخواتهوه به ههتا ههتايى دهمينٽهوه لهناو ئاگرى دؤزهخدا، ههر كهس لهشاخيك خوؤى بهرداته خوارهوه و خوؤى بكوؤيٽ ئهوا بهردهوام لهناو ئاگر خوؤى بهردهداته خوارهوه و بوههتا ههتايى تييدا دهمينٽهوه [واته: ئهگر خوؤ كوشتن بهحلال بزاني ئهگر نا، مهبهست پئى زورمانهوهيه].

له كۆتاييدا بهو كه سانه ده ليم كهوا خوښى مندالى
 خهلكى حه لال ده كه ن و ده ست ناپارېزن وكوشتن له لايان
 وه كو ناو خوار دنه وه يه، با باش بزائن خواى گه وړه توند ترين
 سزايان ده دات له رږڅى قيامه تدا، وه با ناگاداربن خويان
 نه كه نه قوربانى بو هم و نه و، چونكه له رږڅى قيامه تدا كه س
 فرباى كه س ناكه و ښت ، خواى گه وړه ده فهرموښت: {يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ
 مِنْ أَخِيهِ} واته: نه و رږڅه ي كه مروښ راده كات له براى. {وَأُمِّيهِ
 وَأَبِيهِ} و داىكى و باوكى {وَصَلْحَبَتِهِ وَنِسِيهِ} و ژنى و كورانى {لِكُلِّ
 أَمْرٍ مِّنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ} عبس: ۳۴ - ۳۷ هموو يه كېك له وان
 له و رږڅه دا كارېكى واى هه يه كه كه س سر كه سى ترى
 نه په رږڅى.